

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Să îmbrățișem „Asociațiunea!“

Frați Români!

Ni-se arată în marea zilelor triste și grele, în cari pătimim, zorirea câtorva zile senine, de bucurie și sărbătoare națională, cu atât mai senine, cu cât mai mohorâte sunt vremile, ce le trăim.

Sunt zilele adunării generale a „Asociațiunii Transilvane“, adunare, care singură mai poate întruni deocamdată, popor și cărturari la un loc, într'un gând și o simțire. Alte adunări nu ni-se mai iartă din partea stăpânirii, și nu — pentru-că suntem Români, și ca Români vrem să trăim pentru lupta vieții și să luptăm pentru traiul românesc!

Nu-'s departe seninele zile. La Sf. Mărie, în 15 August căl. vechiu, mândra noastră comoară, „Asociațiunea Transilvană“ își începe adunarea sa generală la Mediaș, lângă Sibiu, cel odinioară atât de dorit nou, unde falnice și însuflețite adunări naționale țineam, sub oblăduirea fruntașilor noștri iubiți. Cărturari și popor, preoți și dascăli, bătrâni și tineri, bărbați și femei aduna-se-vor atunci la Mediaș, ca parte să aibă la sinul călduros al mamei noastre sufletesti, al „Asociațiunii Transilvane“, înțelepciune să culeagă din sfaturile fruntașilor, curaj și putere să le adape inimile pentru cele viitoare munci, necazuri și lupte.

Firește, adunările „Asociațiunii Transilvane“ nu se țin de politică, „Asociațiunea“ e o reuniune întinsă, cu largi temeuri, recunoscute de lege și de Înaltul Domnitor, creată într'u sprăjinierea și înaintarea culturii și literaturii noastre românești.

Sunt însă, des'gur, adunări naționale, căci românească e „Asociațiunea“, Români au creat-o, pentru propășirea neamului românesc e menită ea, cu mijloace românești poartă luptă ei munca înălțătoare de suflet.

Conduși de frumosul gând de a face ca adunarea generală din acest an să reușească peste așteptare în toate privințele, membrii comitetului aranjator din Mediaș au dat către preoții și învățătorii locului un cald apel, pe care-l publicăm la alt loc al foii noastre. Sunt rugați în acest apel preoții și învățătorii să stăruiască din răspuneri pentru „Asociațiune“ și îndeosebi pentru adunarea generală ce se va ține la Mediaș. Și aceasta o vor face mai bine, îndemnând pretutindeni pe oameni, pe ai noștri, cărturari și țerani, să se înscrie de membri ai „Asociațiunii“ și să o sprăjinească din tot focul inimii și puterii lor românești.

Sunt atât de adevărat simțite și așa de neîncunjurat trebuitoare aceste rugări, că nu le putem lăsa fără a le da vrednică însemnătate, tilcuindu-le și îndemnând cu drag pentru ele la cel mai de frunte loc al foii.

Înțelege ori-cine de ce acestă. „Asociațiunea Transilvană“ e, pe cum am spus, mama noastră sufletescă, singurul locșor românesc ce ne-a mai rămas spre întrunire pe față și spre împreună lucrare cu voia legilor.

De aceea trebuie să o sprăjinim și să ne jertfim pentru ea cu toată dragostea ce o avem în suflet, și ori-cât și ori-când ni-s'ar cere.

Aceasta totdeauna, dar' mai ales acum.

Căci lipsiți cum suntem azi de toate drepturile noastre firești ca neam bastinaș pe plaiurile încântătoare ale țerii lui Traian, noi mult și cu adânc avem să ne tragem seama ce neprețuită comoară e pentru noi „Asociațiunea“ și în ce primejdie din cale afară grea se află acum.

Deoparte năvala turbată a stăpânirii ungurești, celei noue văjmașe de moarte, de altă parte nepăsarea multor dintre noi, — eată două grozave prăpastii între cari se clătină „Asociațiunea“.

Nemulțumiți cu sumedenia de volnicii și nelegiuri ce ne-au făcut și ne fac, oamenii stăpânirii ungurești vreau să se atingă acum și de iubita noastră „Asociațiune“, încearcă, ei, răii, să se furișeze cu puterea în mândrul nostru altar de cultură, ca noroiul maghiarizării să-l stropească asupra-i. Știm, cum ministrul a cerut schimbarea numelui de pân acum al „Asociațiunii“, lăsarea afară a dulcelui nume „Transilvană“, nume recunoscut și întărit de Majestatea Sa Domnitorul nostru sunt acum aproape 40 de ani. S'au luptat fruntașii noștri împotriva barbarei cereri, dar' la urma urmelor cei mai slabi de ânger, durere destui, s'au plecat, de teamă, ce e drept, — ca să nu pierdem totul. Și dulcele nume „Transilvană“ a fost lăsat afară.

O primejdie.

Cealaltă e tot pe atât, de nu mai mare.

Geme „Asociațiunea“ de dureri și cumplite primejdii, totuși noi, în parte mare nici grija nu 'i-o avem. Sau nu li suntem, mulți dintre noi, membrii, sau apoi, deși li suntem, totuși nu ne pasă de ea. Nu dăm bucurios pentru ea, nu lucrăm cum s'ar cuveni într'u propășirea ei, nu mergem la adunările ei din despărțăminte, cu atât mai puțin la cele generale.

Ei bine, e un păcat acesta, păcat național, groaznic și neiertat.

De nu ne trezim barem acum, când a bătut și a unsprezecea oară, avem să-l ispășim amarnic și nimicitor. Prin pierderi nespuse, prin peire!

Sus deci, voi, frați Români, sus de pretutindeni! Pentru „Asociațiune“ să luptăm și să jertfim cu toții. Și atunci mărețe bunuri ne așteaptă. Lumina-se-va mintea noastră în adunările, în bibliotecile populare ce se vor întemeia sat de sat, în sfaturile și povețele înțelepte ale fruntașilor, înșenina-se-va inima noastră de frumoase nădejdi în viitor, întări-se-va și se va oțeli sufletul nostru de curaj, de dor de muncă și de luptă, — când mulți laolaltă ne vom vedea cât de des, cu aceleași doruri și voințe, năzuind spre aceleași ținte strălucite: binele și propășirea neamului, prin strădania filor lui!

Atunci nu se va mai cuteza dușmanul așa cum acum cutează, căci nu se va mai putea îndemna la volnicii, vându-ne abătuți și reslățiți, plecați și neputincioși, ca și acum. Ci se va cutremura el din tot trupul și sufletul lui, când toți una li vom ține picul, falnici și hotărâți a ne jertfi totul pentru cele mai sfinte ale noastre comori: limba, datina și lege, uniți și mulți, puternici și neînfricați. Și va da îndărăt atunci, căci va trebui să dea, ear' noi cu atât mai stăruitor și mai temeinic vom da înainte!

O zicem aceasta către toți frații noștri Români, dar' mai ales către cei din părțile Mediașului, cari în rîndul întâiu sunt chemați de data aceasta să dovedească ce pot și ce vreau să aducă prinos, pentru-ca vrednici să fie a se numi și a trăi Români!

Să îmbrățișem cu fiască dragoste „Asociațiunea“, să jertfim după toate ale noastre puteri pentru ea, de nu suntem, să ne facem membrii, căți numai putem, să fim față la adunarea generală cu fruntea înălțată, îmbrăcați în haine de sărbătoare și ce e mai mult, cu mintea, inima și punga deschise pentru mărețele scopuri ale „Asociațiunei“. Așa numai vom putea face din apropiatele zile ale adunării generale adevărate zile de sărbătoare și de bucurie națională!

Luați aminte, puneți la suflet, urmași cu toți acestor sfaturi, dela inimă românească la inimă românești pornite,
— Frați Români!

Ioan Scurtu.

La temniță! E știut, că vicispanul Sibiului a osândit în toamna trecută pe dl *Dr. Ioan Rațiu*, neclintitul președinte al partidului nostru național, la 10 zile închisoare și 70 fl. pedeapsă în bani, pentru-că a chemat pe ziua de 24 Octomvrie 1896 conferența națională, care n'a fost iertată, ear' pe domnii *Dr. Octavian Rusu*, *Dr. Amos Frâncu*, *Dr. Nicolae Vecerdea*, *Onoriu Tilea*, *Zaharia Boiu* și *I. A. Preda* la câte 3 zile închisoare și 25 fl. pedeapsă în bani, pentru chemarea unei adunări a alegătorilor români din cercul Sibiului, pe ziua de 23 Octomvrie.

Împotriva acestei osînde nelegiuite s'a dat recurs la ministrul treburilor dinlăuntru. Acum acesta a respins recursul, întărind osînda fără a mai dovedi de ce.

În urma acestei nouă volnicii ungurești fruntașii mai sus amintiți au fost provocați, ca în curs de 15 zile să-și înceapă pedeapsa și să plătească.

Așa porcede stăpânirea cu noi: temniță și bani, bani și temniță, ear' dacă nici acestea nu ne ajung, apoi gendarmii și armata!

Oare până când tot așa?

Nu se gândesc stăpânitorii de azi, că veni-va vremea ca mâne, de nu vor mai fi ce sînt acum?!

Gura păcătoșului. Într'una din ședințele din urmă ale dietei ungurești, ministrul judecătorilor Erdély apărându-și proiectul de lege despre introducerea noii legi a pedepselor a zis între altele și următoarele:

Osînde de curților cu jurați dau dreptate deplină numai atunci, când condamnă pe cel păcătos ear' nu pe cel nevinovat. Dar' pătania de 30 de ani ne dovedește, că osînde de juraților de multe ori au fost foarte nedrepte.

Așa e dle ministru! Putem să aducem și noi multe pilde. Știți însă pentru-ce au fost nedrepte osînde de juraților? Pentru-că jurații erau — *Maghiari!*

FOIȚA.

Ioan Buteanu.

Schiță biografică.
(Urmare.)

Acte de ale comitetului permanent n'a avut prilej să subscrie, căci evenimentele îl chemară curînd la un loc, unde trebuia să apere cu arma în mână încercările de nimicire îndreptate de nobilii și cetele de revoluționari maghiari asupra Românilor.

Îndată după adunarea națională s'au pornit goane în contra celor-ce au participat la ea îndeosebi și în contra tuturor Românilor preste tot. În deosebi colcăiau de răsbunare nemeșii și dirigătorii lor de pe la moșii, pentru-că Români hotărîseră ștergerea iobăgiei, de care nobilimea ardeleană nu voia să știe, cu toate că dieta din Ungaria o hotărîse deja mai înainte. Cele mai crunte schingiuri aveau să sufere cei-ce apucau pe mâinile Maghiarilor,

Bihorul se — romanisează. Ați auzit minune? *Bihorul*, ținut atât de românesc, dar' și atât de atacat de furia turbată a Ungurilor, cari și din pietrii vreau să scoată »patrioți« — se romanisează. Așa zice inspectorul de școale unguresc *Siposs Orbán*, care a trecut în pensiune. Acum omul acesta scâlciat la minte, căci întreg la fire de ar fi, n'ar pute spune asemenea mirozenii, — lucră la un memorandum către minister, voind să arete, că Românii fac Români pe toți Ungurii din Bihor, (că mulți sînt Doamne!), și că dacă ministrul nu ia cât de iute cele mai aspre măsuri împotriva Românilor, prăpădenie nu alta amenință pe bieții Unguri!

Și se nu te miri, că cu cap așa de sucit a putut fi inspector de școale! Ba zeu, ai tot dreptul să te miri!

Potopirile și manevrele. Potopirile cele multe de prin diferitele ținuturi ale împărăției noastre și pagubele mari pricinuite de ele au îndemnat pe M. Sa Domnitorul să dea poruncă a se lua măsuri, ca rezerviștii de prin asemenea ținuturi să nu fie chemați anul acesta la manevre, ear' cei chemați deja să fie îndată trimiși acasă.

Apel

cătră preoții și învățătorii români din jurul Mediașului.

Stimate domnule și frate!

Fruntașii români, pionerii culturii și literaturii poporului român, cari astăzi conduc destinele Asociațiunii transilvane, însuflețiți cu tărie de o inimă nobilă, ca lumina „Astrei“ să se reverse peste fiii neamului nostru în toate unghiurile patriei; în adunarea generală a Asociațiunii din anul trecut ținută în Lugoj, au primit cu dragoste invitarea noastră, ca în anul curent Asociațiunea transilvană să-și țină adunarea sa generală la noi în Mediaș în zilele 27 și 28 August st. n. la sfânta Mărie-mare.

Acum e timpul bineveni, ca nu numai invitatorii, dar' în general Românii din Mediaș și jur — inteligență și popor, să dăm dovezi, că ne știm face vrednici de încrederea, ce fruntașii națiunii noastre au pus în noi.

Să dovedim că cu abnegațiune și dragoste, cu bunăvoință și jertfe voim și vom și pute și ști primi „Astra“ la noi în Mediaș,

în acest loc până acum cam uitat și nebagat în seamă, și aducînd o mică jertfă pe sfântul ei altar, vom adăuga și noi o petricică la marea clădire a Asociațiunii, menită de vredniciei ei întemeietori pentru promovarea culturii și literaturii fiilor neamului nostru.

De aceea, iubite domnule și frate, ne adresăm cătră domnia-ta și din inimă ne rugăm ca:

1. Să stăruiești cu însuflețire în cercul d-tale de activitate, ca să câștigi cât de mulți membrii ordinari ca câte 5 fl. v. a., eventual ajutători cu câte 1 fl. sau dacă vom fi așa de fericiți și membrii fondatori ori pe viață pentru scumpa noastră Asociațiune.

2. Dela cei-ce se vor înscrie ca membri în una din categoriile arătate sub punctul prim, să încasezi taxele și să-ți consemnezi în o listă, de pe care cu ocaziunea ședinței prime a Asociațiunii vei binevoi a o preda dimpreună cu taxele casarului nostru domnului *Alexandru Suciu*, învățător în Mediaș; ca așa dela toți membri din Mediaș și jur să se poată compune o listă generală, ca cu acea ocaziune pe toți membrii din Mediaș și jur dimpreună cu obolul marinos, să-ți putem presenta deodată adunării generale și prin aceasta să dovedim, că deși sîntem puțini, putem și noi contribui la tesaurul nobil, care e merit să dea avînt și să promoveze intențiunea nobilă a culturii și literaturii poporului român.

Să dovedim, că aici în centrul Transilvaniei încă are națiunea noastră fii, care deși impresurați de multe vitregități ale sortii, doresc și voiesc a sprigini cauza sfântă a „Astrei“.

De aceea te rugăm stimate și iubite frate, ca nu numai să îndemni și să însuflețești pe cei din jurul d-tale a se face membrii; dar' să stăruiești totodată, ca pe ziua de 27 August st. n. să participe aici în Mediaș cât mai mult popor, bărbați, femei juni și june, îmbracați în vestminte de sîrbătoare, cari să fie prezenți atât la adunarea generală, cât mai virtos în aceeași zi la orele 10 a. m. la primirea comitetului central al Asociațiunii la gara Mediașului.

Nici-odată nu am apelat cu atîta căldură la binevoință d-tale, ca acum, sperăm și sîntem convinși că în așteptarea noastră nu vom înșela.

Mediaș, 17/20 Iulie 1897.

Ioan Moldovan,
protopop gr.-cat.

Romul Mircea,
ppresb. gr.-or

cu toate că Românii nu s'au sîrșiseră nici un act de violență. Pe parochul *Simion Balint* din Roșia-de-munte îl prinseră și după ce-l bătură, îl aruncară într'o temniță sub pămînt, unde soldații s'au ținut să facă petrecere smulgîndu-i barba fir de fir. — La Sîn-Craiu, dincoace de Aiud, junghiară pe un biet de fîcior, care trecea cu carul cu boi; pe alt țeran, care-i întrebă că ce a greșit, îl străpunseră prin gură și urechi, așa, că până a doua zi muri și el. La Mihalț fără omorți 12 Români, alți 9 răniți prin gloanțele Sînilor grănițeri. Prin Abrud Românii erau junghiați și bătuti cu paturile puștilor. În 12 Septemvrie muriră 30 de Români străbătuți de gloanțele maghiare. Baronul s'euiesc *George Apor* a spânzurat tot în Septemvrie 26 de Români, eac'asa de plăcere, cum zice el într'o scrisoare trimisă pretinului seu *Gálfi István*. Un conte unguresc *Francisc Haller* se lauda în anul 1861, că el a împușcat 3 preoți români. La începutul lui Octomvrie au spânzurat pe juriștii români *Alexandru Baternai* și *Vasilie Simonis*, precum și pe teologul *Vasilie Pop*, numai pen-

tru-că s'au mărturisit de Români. Săcuii țin în 15 Octomvrie o adunare la Agyagfalva, în care se hotărăște, ca numai decît să pornească asupra Românilor. Așa au și făcut. Se înțelege, că trupele lor nu și-au uitat să iasă cu el cară goale, pe care să le umple cu cele răpitate dela Români.

Și să ne însemnăm bine: Toate aceste cruzimi le-au săvîrșit Maghiarii fără ca Românii să le fi smuls un singur fir de păr, să le fi versat un singur picur de sînge până la începutul lui Octomvrie 1848.

În fața atîtor cruzimi nu e mirare, că și Românii și-au pierdut răbdarea lor, pregătindu-se de o apărare sistematică în contra atacurilor. La mandatul comandantului *Pachner* și al comitetului național țeara întregă a fost împărțită în prefecturi militare, Românii din o prefectură alcătuiau o legiune, în fruntea căreia stetea un prefect, ajutat de vice-prefecți, tribuni, centurioni și decurioni.

Prefect preste ținutul Zarandului a fost denumit *Ioan Buteanu*. Zarandul era partea

DIN LUME.

Bulgaria și România.

Principele *Ferdinand al Bulgariei* a făcut zilele trecute *visită regelui Carol al României* la Sinaia, primit fiind cu pompa cuvenită unui domnitor, dar' fără multă *căldură*, după-cum și vrednic este. Foile și poporul asemenea s'au ținut reci față de *visită*, judecând după purtarea dușmănoasă ce a arătat în vremea din urmă Bulgaria față de România, care atâta binefacere i-a adus. Principele bulgar a fost însoțit de primul seu ministru și de alți doi ministri. La început el avea de gând să viziteze și Bucureștii, dar' văzând primirea puțin călduroasă, ce i-s'a făcut, s'a lăsat de acest plan și din Sinaia a plecat drept spre țeara lui, pe la *Giurgiu*.

În clipa, când a pășit pe pământ bulgar, la gara din *Ruscuc*, o nenorocire grozavă s'a întâmplat în vecinătate. A luat foc un mare magazin de patroane și de praf de pușcă, aruncând în aer zidirea și oamenii cari se aflau înăuntru. Vre-o 50 de oameni au fost omorâți și peste 60 greu răniți. Nenorocirea a înspăimântat grozav pe principe și pe ministri. Se crede, că nenocirea s'a pus la cale în scop de a omori pe principe și aceasta, s'ar fi și întâmplat dacă ar fi luat foc un alt magazin de praf de pușcă, și mai mare ca celalalt, căci atunci ar fi fost aruncat în aer întreg orașul.

E pare că bătaia lui Dumnezeu, că ori pe unde calcă acest principe, nenorociri peste nenorociri se întâmplă în dauna țării sale, căreia bine prea de tot puțin i-a făcut până acum.

În legătură cu aceste știri despre Bulgaria, însemnăm că după o știre ce vine din *Sofia*, orașul bulgar cel mai fruntaș, — primul ministru al Bulgariei *Stoiloff* și-ar fi dat dimisia, în urma unor adânci neînțelegeri ce a avut cu principele *Ferdinand*.

Din *Ruscuc* principele bulgar a plecat îndată la *Constantinopol*, să-și arete supunerea față de Sultanul, căruia îi e supus, de vreme-ce Bulgaria e atârătoare de Turcia și îi plătește tribut.

Primit în ascultare de Sultanul, principele *Ferdinand* și suita lui i-au sdrutat acestuia mâna.

cea mai expusă, căci toate cetele de tăciunari și de oștiri regulate ale insurgenților pe aici își spărgeau drumul în Ardeal. Cu o sirguință supraomenească se apucă Bateanu de organizarea prefecturii lui. Luptând cu greutate enorme, între cari mai însemnate erau armarea slabă a poporului, care avea numai coase și imblăci, și lipsa de multe-ori totală a mijloacelor de viață în ținutul acesta devastat de oardele maghiare, s'au susținut totuși până în primăvara următoare. Crâncene lupte au purtat îndeosebi cu *Csutak*, care dela *Brad* încolo n'a mai putut trece.

Operațiunile războiului din partea armatei împărătești se făceau cu puțin cap. Trupele erau resfirate în o sută de locuri, așa că nu puteau face mai nici o ispravă în contra insurgenților. Când se simțiau în strimtoare mare, așteptau dela bietele gloate nemâncate și nearmate să facă minuni.

Așa s'au fost luat măsuri, ca *Buteanu* să arzeze din nou poporul și să-l conducă către *Cluj*. Să înțelege, că aceasta nu s'a împlinit, după-ce ordinele de azi se contramandau mâne,

Din Spania.

O știre îngrozitoare sosește din *Madrid*, orașul cel mai de frunte al Spaniei. Zilele acestea primul ministru al țării, *Canovas* a fost omorât la niște băi. Un italian numit *Mihailo Golli* a împușcat de trei-ori asupra ministrului, pe când acesta se afla împreună cu soția sa pe o bancă și cetea gazete.

Ministrul a mai trăit abia un cias și ceva. Cele din urmă vorbe cari le-a rostit au fost „*Trădească Spania*“. Uciagașul a fost prins și aruncat în temniță.

Se crede, că omorul a fost pus la cale de o societate întregă de așa numiți anarhiști, al căror scop e să pustiască tot ce e pe lume, ca apoi să facă — auziți și vă cruciți! — o lume nouă pe ruinele celei vechi.

Ministrul *Canovas* a fost unul dintre cei mai vrednici oameni politici ai Spaniei, pe care cu o rară înțelepciune a slujit-o și o slujia și acum, deși ajunsese deja vârsta de 72 de ani.

Rusia și Germania.

Împăratul *Wilhelm II.* și împărăteasa Germaniei au fost zilele trecute în *Rusia*, la *Petersburg*, să întoarcă *Țarului Nicolae* visita, pe care le-a făcut-o în vara trecută.

Înălții oaspeți au fost primiți în mari sărbătoriri. La banchetul ce s'a dat în cinstea lor, atât Țarul cât și împăratul *Wilhelm II.* au rostit vorbiri foarte prietenești unul pentru altul, spunând că vor ține cu ori ce preț, ca pace să fie în Europa.

Ei, dar' ce pace e aceea, când milioane de soldați stau pretutindeni și în toată clipa gata de bătae?

SCRISORI.

Un lucru întristător.

Hosman, August 1897.

Cât de mari să fie pedecile ce ne stau în calea noastră de dezvoltare și înaintare, nu le prea simțim, când știm că acelea ne vin dela străini, cari sunt departe și răci de limba și datinele noastre. Cu mult mai simțite și mai dureroase ne sunt însă atunci, când ne vin dela ai noștri și mai cu seamă

dela aceia, cari sânt chemați, ba chiar îndatorați ca să strângă rîndurile poporului sătos după înaintare și să-l povățuească în lipsele sale atât de multe și de grele.

Cele-ce ră petrec în sinul Românilor din *Hosman*, com. *Sibiului*, vor dovedi, că într'a-devăr sânt și în sinul nostru astfel de oameni, cari căutând numai după interesele lor private își uită de datorințele lor în paguba binelui obștească. Cu câțiva ani înainte de aceasta niște inimi binefăcătoare, — văzând că biserica și școala noastră gr.-cat. din loc n'au cu ce-și plăti nici dările, au făcut o colectă de 11 fl., care să servească de începutul unui capital, din venitele căruia să se poată acoperi deocamdată lipsele mai neapărate. Își era mai mare dragul a vedea pe toți cum colectau bani, grav, cucuruz, fasole ș. a., contribuind mult puțin cu inimă bună, știind că săvârșesc o faptă creștinească. După 2—3 ani am avut sute de floreni, căci banii creșteau cu interese frumoase în comună. Mai în urmă s'a dat concesiune ca să se vîndă și pădurea bisericeii, atunci oamenii, ca să nu ajungă nimica în mâni străine și dorind ca averea bisericească să crească repede, și-au lăsat toate ocupațiunile la o parte și au tăiat ei pădurea gratis, au făcut vre-o 70 de stânjini, grămezi de vîrfuri, căpriori etc., cari apoi după-ce au fost uscate s'au vîndut.

Împreunându-se și banii aceștia cu ceilalți trebuia să dea o sumă frumoasă. Femeile române gr.-cat., cu scop de a-și forma și ele o reuniune conform celei a Săsoaicelor din loc, încă și-au strîns bucate separat prefăcându-le apoi în bani; banii lor să manipulasă separat ridicându-se la o sumă tot asemenea frumoasă. La bobotează în fiecare an până nu era isbugnit cearta și desbinarea, cari azi prind rădăcini tot mai adânci — conveneau toți bărbații la școală în afacerea banilor strînși, iar femeile la altă casă privată, și în frunte cu inteligența din loc își petreceau între vorbiri și cântând dulcile noastre poezii naționale. Acestea conveniri au dat naștere unei uniri, care dacă ar fi durat mult, am fi putut ajunge ușor la multe, încât în fine puteam arăta și străinilor din comună, că până acum „n'am fost dar' vom fi.“

Dar' — durere, — pretinția unor conducători s'a schimbat în mînie personală, care în urmă a desvilit unele lucruri, de cari poporul nici nu visa. S'au făcut rațiuni false și mincinoase despre frumoasa sumă de bani

ba comanda generală mersese până acolo, de opri pe comitetul național de a mai deprinde vre-o influință în privința conducerii tactice și strategice a gloatelor. (Va urma.)

Poesii populare.

Din Pînticul-săseso.

Culese de *Teodor Toma*, june.

Lelea cu petele nouă
S'a dus în tîrg după ouă
Eu mă mir ce zăbovește
Ea șede de le clocește
Și nimic nu isprăvește.

Însura-m'ăș însura
Nu știi socru ce 'mi-a da
Două rațe și-un rățoiu
Să mă apuc și eu la boi
Două rațe potcovite
Să mă apuc și eu la vite!

Pișcă, mușcă, pe lelea
N'astepta să zică ea,

Că la lelea i rușine
Dacă o piști îi pare bine.

Frunză verde calapăr
Dă-mă maică, că mă cer
Că mă dau pe jos și sbier.
Draga mamei nu sbiera
Când te-or cere atunci te-oi da.

Frunză verde și un bănuț
Am avut și eu drăguț
Și n'am știut să 'mi-l cruț
Dar' de l-aș avea acum
'L-aș ținea ca pe-un pîn.

Auzit-am auzit
Că umblă o moară 'n vînt
Măciunând numai urît
Dar' să cred c'ar fi așa
Duce-m'ăș și eu la ea
Pe urît 'l-aș măcina
Mai amar ca fărina.

adunată de popor cu atâta însuflețire; ceea-ce înțelegând poporul a pornit să-și facă dreptate așa cum știe el cu injurături ș. a. încât judecătoria din Nocrich trage folosul. În Iulie a. c. proprietarul Iosif Vasilie, fruntaș și sprijinitor de frunte al bisericii, au fost pedepsit cu 9 fl. 50 cr. pentru-că, adânc mâhnit ca și toți ceilalți văzând lucrul cu banii atât de încurcat, cum și e într'adevăr, a trecut peste marginile legii.

Ne-au venit mai multe comisiuni în cauză (tractuali), dar' lucrul se încurcă tot mai tare, căci nu cunoaștem nici un rezultat până acum. Astăzi nu mai știe nime ce e cu banii bisericii și câți mai sânt. Nu știe nime unde-s banii femeilor! La ori-ce întrebare ni-să răspunde cu „nu știm” din partea celor competente. Aceasta a produs o nemulțămire și o supărare mare în popor. Poporul nu mai cunoaște pe nime; la biserică nu mai merge. Duminecă în 25 Iulie a. c. în loc de evanghelia utreniei s'a început ceartă în biserică. Unde vor duce toate acestea? Sperăm că Prea Veneratul Consitor, deși nu știm în ce măsură are știre de toate, nu va întârzia cu folosirea mijloacelor de lecuire, căci la din contră vom vedea urmări și mai dureroase. Ear' eu în interesul binelui pretind, ca cei competenți cât mai curând să ne spuă câți bani avem? câți bani au femeile și unde-s? Poporul întreg aceasta o așteaptă; — la din contră vom descoperi lucrul în toată golătatea lui.

Ionel Hosmăreanu.

Vieța și faptele

lui

Stefan Vodă

cel mare și bun, domnul Moldovei

1457—1504

de George Cătană, învățător.

(Urmare.)

6. Stefan cu Laiotă Basarab.

După învingerea dela Rahova întreaga Europa preamărea numele lui Stefan. El era însă un om care nu se îngâmba, ci rămânea modest la primirea laudelor. El își făcea datoria ca oștean și ca părinte adevărat al țerii. O Stefane! om cu minte și viteaz, unde să mai afle astăzi un bărbat ca tine? Într'adevăr

drept a avut istoricul polon Dlugos, când a zis că tu nu ești întru nimic mai pe jos decât eroii timpurilor celor vechi; cu puțini ostași repurtași asupra Turcilor o victorie atât de strălucită ce puse în admirare întreaga lume. Dar' durere! căci, deși domnitorii Europei te admirau pe față, pe sub ascuns te pismuiau, căci nu puteau fi și ei ca tine, și în loc să se unească cu tine spre a combate pe dușmanul crucii, ei se uneau de multe-ori cu Turcii spre a lupta în contra ta. Și deși vedeau periclul ce-i amenința când odată Moldova ar căde în mâinile Turcilor, totuși le-ar fi plăcut să te vadă învins, umilit, ingenușiat. Așa e lumea, așa a fost atunci, și așa e și astăzi. Când vede pe un om prin stăruință, sirguintă și cugetare înțeleaptă ridicându-se în o pozițiune mai bună îl pismuește, în loc să facă și el așa, luând exemple dela dînsul.

Astfel Stefan, după-ce gonise pe Turci la Ionășești pe Siret, se puse de odichni trei zile, lăsându-și o parte din ostași ca să meargă pela casele lor. Tabăra era așezată în șesul Siretului, când îi veni știre dela starostele din Crăciuna, că Domnul Țerii Românești vine cu oastea asupra lui. Stefan cum auzi una ca asta trimise repede de strîns pe toți ostașii licențiați. Păharnicul Costea cu un corp de oștire sosi de loc; asemenea sosi și hatmanul Șendrea, cumnatul lui Stefan, care fu trimis cu puțini ostași înaintea lui Laiotă, ca să observe mișcările lor. Din jos de Râmnicul-Sărat hatmanul Șendrea se întâlni cu oastea lui Laiotă. Dar' el având prea puțini ostași nu cuteza a se lua la luptă, ci se retrase în grabă, dar' oastea lui Laiotă fiind cu mult mai numeroasă îi încunjură și ei deși se luptară cu o vitejia rară, totuși fură uciși până la unul. Hatmanul Șendrea muri cu arma în mână. Locul acela de bătaie fu numit »Movila Șendrii«.

Întrăceea ajunse și Stefan cu grosul armatei. Ceva mai sus de Râmnic se dede această luptă și fu foarte crâncenă. Oștașii lui Stefan, Români viteji ca și ai lui Laiotă, frați de un sânge și de o lege, vedeți-i sfâșiindu-se ca tigrii unii pe alții, în loc să lupte împreună contra păgânilor. Vrajmașii crucii se înțelege că se bucurau de aceasta. Rușine de zece-ori rușine dela Laiotă se se dee el pe partea Turcilor și se se lupte (făcând pe placul lor) cu Stefan, cu acel om, care îl pusese în scaun; dar' lasă că Dumnezeu nu 'i-a ajutat, căci a fost învins de Stefan și abia scăpă cu fuga. Stefan lăsă ostașii sei trei zile ca să prădeze mărginile Țerii-Românești. Până să strînsesă ostașii risipiți după prăzi, Stefan petrecu în Râmnic și chemă la sine pe mai mulți boeri, neguțatori și fruntași din țeară și le zise, că împreună cu boerii din Moldova să cerceteze și să tragă hotarul între aceste două țeri, căci până aci era mare gâlceavă cu hotarul. Muntenii pretindeau să se pună hotarul până în apa Troțușului și Moldovenii să împotriveau. De aceea Stefan căută să reguleze acest lucru. Să hotări ca de aici înainte hotarul între aceste două țeri să fie Milcovul, brațul ce vine pe lângă Odobești și se varsă în apa Putnei, — iar' nu Troțușul. De aici Stefan-Vodă se întoarse cu oastea sa pe apa Bărladului în sus spre Moldova. În Văslui găsind un loc potrivit zidi o biserică a sfântului Ioan întru aducerea aminte de această biruință. Nu departe de biserică a zidit și curți domnești, în cari de multe-ori a locuit. Astăzi abia se mai cunosc ruinele acestor curți. Stefan trimise după aceea craiului Cazimir 36 steaguri din cele luate dela Laiotă, asemenea trimise câteva și lui Mateiu Corvinul.

(Va urma.)

Din Dia.

Culese de Vasilica Onița, june econom.

Frunză verde de sălcuță,
Pe la noi pe hudicuță,
Este-o fată tinăruță,
Și 'mi-a fost mie drăguță.
Dar' acum de vre-o trei zile,
Nu mai stă 'n vorbă cu mine,
Trece numai și se duce,
Gândești că nu 'i-am fost dulce.
Frunză verde de pe tîu,
Treacă că nu-'mi pare rău,
Du-te, mândră, un' ti-i duce,
De mine vorbă nu duce,
Că eu încătrău mă duc,
De tine vorbă nu duc.

Frunză verde de grănat,
Drag mi-e mândra ntr'al meu sat.
Să 'ntemplă de-'s supărat.
Frunză verde de gutăe,
Ea vine și mă mângăe,

Da mândra de peste munți,
Nici la ea să nu te uiți,
De cum s'o mai și săruți.

Șii tu, mândră, ce ziceai,
Când lângă mine ședeai,
Că de mine-'i asculta.
Tu de min' n'ai ascultat,
Și eu, mândră, te-am lăsat,
Da nu eu cu voia mea,
Că m'o desmândat maica.
Maica și mătușimea,
Ne-au luat și dragostea.

Însuram'aș, însura,
Săracă nu 'mi-ăș lua.
Frunză verde lemn uscat,
Sunt fete la noi în sat,
Și frumoase și bănoase,
Dar' de lucru-'s cam lenoase,
De le duci vara la lucru,
Ele stau și ascultă cucu.

Mândră până ne-am iubit,
De aceasta n'am gândit,
Că m'oiu despărți de tine,
Uită sormanul de mine.
Frunză verde de pe rît,
Eu de tin' m'am despărțit,
Cu mult dor și cu urt.

Bade de nu te-ăș vedea,
Inima nu m'ar durea,
Dar' eu când te ved pe tine,
S'aprinde inima 'n mine,
Ca 'n cuptorul cel cu pîne,
Eu pun spă să mi-o sting,
Și mai tare mi-o aprind.

Cătu-i lumea și țeara,
Nu-'i drăguță ca a mea,
Subțirea ca o nuia,
De-o cuprinde zădăria,
Și 'n obraz plină de sânge,
Când o ved inima-'mi plînge.

Anton Pann.

— Vezi ilustrația. —

Unul dintre cei mai vechi și mai buni scriitori ai noștri e *Anton Pann*, al cărui chip îl dăm aici, făcut după un chip de peatră. Pann s'a născut la 1797 în Bulgaria, din părinți români, și a murit la 1854 în București. Bărbat fără multă carte, dar' de o adâncă pricepere și cu întinsă cunoștință de lume și mai ales de poporul românesc, el a scris o sumedenie de cărți de mare folos (peste 30):

„De prin lume adunate
Și earăși la lume date“,

după-cum însuși le-a numit.

Dintre toate scrierile sale mai plină de învățături și totodată mai plăcută la cetit e „*Povestea vorbii*“ apărută și în nr. 16, 25 și 30 din prețioasa „*Biblioteca pentru toți*“. Cartea aceasta cuprinde o mulțime de proverbe românești și câteva străine, adunate sub felurite titule, cărora le urmează așa numita „*Povestea vorbii*“ adică o istorisire plăcută, glumeată, în care se arată cu vre o întâmplare adevărul proverbelor de sub fiecare titlă.

Întreagă viața lui, *Anton Pann* a scris foarte mult și cu multă pătrundere. El a fost, putem spune — *cel dintâiu, care și-a luat isvorul scrierilor sale din nesecata înțelepciune a poporului nostru.*

Om din popor și trăit în popor, *Anton Pann*, cu marea lui pătrundere în adâncimile lucrurilor și sufletelor a reușit să cunoască poporul nostru din temelie, deservit de bine. Și într-o vreme, când rari ca corbii albi erau cărturarii români, el a scris în muncă de uriaș mulțime de cărți care de care mai înțelepte, mai luminoase și mai folositoare. Comoară neprețuită de zicale și de sfătoase vorbe românești, de haz sănătos și de bătrânească judecată, așa sunt toate scrierile nemuritorului *Anton Pann*, „*finul Pepelii, cel isteț ca un proverb*“, cum îl numește într-una din poeziile sale marele nostru poet *Mihail Eminescu*.

Anton Pann are pentru noi și pentru istoria deșteptării noastre naționale merite neperitoare. Scrierile lui le poate citi ori-cine cu nespun folos și cunoștințe bogate îi vor rămâne din ele, ear' povestirile lui hazlii veselie dela inimă îi vor pricinui.

Vorbe înțelepte.

— Una la săptămână. —

Voința nestrămutată.

Mijlocul cel mare de creștere, cel care le cuprinde în sine pe toate celelalte, e să-ți hotărârea nestrămutată și sărbătorească de a trage cel mai mare și cel mai bun folos din darurile, cu care te-a înzestrat Dumnezeu. Dacă nu luăm această hotărâre, cele mai bune mijloace sânt de puțină valoare, dar' cu ea cei mai mici ajung a face ceva. Veți vedea mii de oameni, cari având tot ce poate de bogăția: învățături, biblioteci, instrumente nu fac nimic cum se cade, în vreme ce alții, cu mijloace slabe, fac minuni numai pentru-că lucră conștiență de o voință nestrămutată de, a împlini bine lucrul, ce și-l-au propus. Ori-ce stare are mijloacele ei de înaintare, dacă știi cum să te slujești de ea. *Channing.*

PARTEA ECONOMICĂ.

Cum stăm cu bucatele?

Ziceam în unul din numerii de curând ai foii noastre, că anul acesta se poate număra cu tot dreptul între cei mai răi și că, în lipsa de bucate, prețul lor se poate ridica și până la 10 fl. de maza metrică.

N'a trecut de atunci o lună și prețul grâului s'a suit în Budapeșta la 12 fl. și mulți sânt de părere, că el are să crească și până la 14 fl.

Zadarnice au fost deci meșteșugurile celor dela bursă, cari au isbutit pentru scurt timp a scobori prețul bucatelor. Secerișul slab de pe toată fața pământului i-a dat de gol și astăzi se știe, că el a fost mult mai rău decât îl aștepta lumea.

Anton Pann.

După socotelile făcute, în Ungaria s'au produs în anul trecut 52 milioane hectolitri de grâu, ear' în anul acesta 36 milioane, deci cu 16 milioane mai puține. Tot așa aproape în toate țările de pe fața pământului. Astfel că în anul de față — socotind recolta de pretotindenea — s'au făcut bucate mai puține cu 76 milioane hectolitri ca în anul trecut, cu 122 milioane mai puține ca în 1895 și cu 148 milioane mai puține ca în 1894.

Dar' grâul nu e numai puțin, ci și slab de tot, sec, crescut — în multe locuri — și prin urmare ușor și cu puțină vlagă în el.

Toate aceste dovedesc, că anul acesta e afară din cale rău, mai ales luând în băgare de seamă, că și cucuruzul, crumpele, ierburile viile, legumele și poamele încă au suferit mult.

Unii dintre plugari nu vor fi având nici atâta grâu aveau bun, cât le trebuie pentru sămănat. Acesta însă trebuie să și-l procure cu ori-ce preț, căci dela sămăntă atârână în mare parte reușita unei bune recolte. Și nu ne-ar mai trebui năpastă mai mare decât un an așa de rău, ca cest de față, la a cărui răutate am ajuta înșine, prin neîngrijirea de sămăntă cât mai bună pentru sămănat.

Sămănați salată și cicorie!

Cine nu știe câtă lipsă de legume duc primăvara economii aproape toți de-arîndul?

Și de unde vine aceasta? de bună seamă, că din neștiință. Chiar și cei-ce prăsesc ceva legume în grădinile lor, le seamănă pe toate primăvara, adesea destul de timpuriu. Dar' ce folos? Că vânturile și seceta, răceala chiar, le țin în loc de nu răsar, ear' răsărind cresc tare anevoe.

De udat nu e vorbă. Cu chipul acesta sătenii noștri încep a gusta verdețuri numai într'un târziu, dacă cumva nu vor cumpăra dela străini.

Ca acest rău să nu se mai întâmplă este de dorit, ca încă acum să samene sătenele noastre salată și cicorie (tot un fel de salată).

Acestea răsar și cresc într'una până dă frigul. Spre toamnă — în Octombrie — salata se poate răsădi și e bine să se răsădească.

Aceste legume îndură frigul și rămân tot verzi și în decursul ernii; ear' primăvara cresc îngrabă, având cu chipul acesta și plugarii un bun nutrețent proaspăt de legume.

Insolațiunea și apoplexia din ferbințele la cai.

Expuși de-a dreptul la razele soarelui timp de mai multe ciasuri, nefind împărtașiți de grija recerută cu privire la adăpare, nutrețent și aer curat, caii sufer adesea de insolațiune. Apoplexia o capătă caii, fiind puși la lucru îndelungat și greu.

Insolațiunea poate veni dintr'odată, sau se poate întâmpla, că semnele ei se arată cu câteva zile mai înainte. Calul își urmează lucrul, e însă lănced și timpit, pofta de mâncare îi e slăbită, pielea uscată și căldura trupului mărită.

Când boala e în măsură mai mare, animalul merge clatinându-se, își înduplică capul și în curînd cade fără nici o simțire la pământ. Răsufă horcăind, pulsul bate iute și slab, în deosebite locuri ale pielii se arată sudori reci și moare.

Apoplexia are mai înainte unele semne, așa: asudatul încetează, răsufatul este grăbit și găfâind, nările se largesc și roșesc, ochii devin apătoși și se învinețesc.

Fiind astfel animalul pe jumătate adormit de insolație, e greu a-i turna medicina, pentru-că ușor poate ajunge în organele răsufării. Pe cap 'i-se pune apă rece sau ghiață măruntă și se depărtează din soare; venindu-'și în fire se 'i-se de 60 grami ether nitrat sau 180 gr. rachiu bun în 370 gr. apă și după câteva ceasuri se repetează aceasta, dacă pulsul nu e mai încet și mai cu putere. Are bune urmări frecarea cu putere a tot trupul și a membrilor (picioarelor ș. a.). Ajută și clistiri cu apă de amoniac.

Suferind calul de apoplexie (gută), în loc de apă rece și ghiață 'i-se pune pe cap și muchea spinării apă caldă și terpentin și se freacă cu acestea tot trupul. Deșteptându-se animalul, 'i-se dă în mâncare seara și dimineața câte un praf făcut din 30 gr. sulfat de fer, 90 gr. ghimber, 23 gr. sulfat de chinină, cari materii, amestecându-se, se despart în 12 părți (prafuri). Animalul trebuie să aibă la îndemână apă bună, proaspătă pentru beut. Ca mijloc de hrană și curățire trebuie să 'i-se deie tărțe, iarbă ș. a.

Pentru a preveni insolațiunea este bine, ca caii puși la lucruri grele în soare să aibă o spongie udă pe cap, sau rinduri rinduri peste zi să li se spele capul cu o spongie muiată în apă. Cu mare grijă să fim și cu privire la adăparea și nutrirea cailor. Grajdul să fie bine aerizat. Caii cari au mai pățimit de alte boale, nu e bine a-i pune la lucruri istovitoare, pentru-că aceștia sunt mai expuși și boalelor, ce vin din ferbințeală.

Smulgerea penelor la găște.

Aceasta se face de două și chiar de trei ori pe an. Găștele cele tinere se smulg îndată ce le-au crescut deplin aripile și la smuls penele es svântate, va să zică nu se arată de loc sânge. La smulsul dintâiu, mai cu seamă, să se urmeze cu cruțare și grijă. Cu acest prilej se smulg numai penele dela piept și foale. Cele de pe de laturi, cele de sburat și cele deasupra șoldurilor, pe cari zac aripile, nu se smulg, căci cu chipul acesta găștelor li se tîrșesc aripile.

Înainte de smuls găștele sunt de a să scâlde în apă caldă și după smuls câțva timp trebuesc ținute la căldură și bine nutrite. Penele dintâiu sunt foarte mici, mult mai bune sunt cele din smulsul al doilea, când o găscă dă până la 125 gr. de pene.

În Septemvrie se întemplă smulsul al doilea. Găște bătrâne se smulg de câte trei ori. Din Octomvrie și până la sfârșitul lui Aprilie — adică cât ține frigul — nici la o întemplare să nu se smulgă găștele.

Musca de Hessa.

Musca de Hessa, este un insect (goangă) foarte stricacios pentru spicoase. Ea strică, pe lângă unele ierburi de soiul bucatelor, numai săcării, grăului și orzului, având în decursul unui an două generațiuni, adică prăsindu-se în două rânduri.

Prăsila de vară ajunge la sburat pe la sfârșitul lui August și începutul lui Septemvrie. Musca trăește numai puține zile și în acest timp își pune ouăle, mai mult cu părechia, pe frunzele sămănăturilor timpurii de toamnă sau pe erburi. După 7 până în 10 zile din ouă es larvele (vermuleții), cari caută tocmai inima tinerei plantuțe, alegându-o ca hrană și pentru locuință. Tinera plantă se prăpădește adesea în decursul toamnei sau ernii în urma grelei vătămări ce 'i-se pricinuește. Întemplându-se aceasta, larva se trage în pământ și ernează aici; ear' trăind planta, larva ernează în ea. Astfel de plante, în urma grelelor vătămări, se desvoaltă numai ca vai de ele.

Primăvara, cam pe la mijlocul lui Aprilie, după-ce muștele s'au format deplin, es din pelița, în cari au fost învăluite, și în seri liniștite și calde sboară în roiuri, trăind numai foarte puțin, în care timp își pun ouăle pe frunzele cele mai din jos ale săcării, grăului sau orzului.

După 7—10 zile din ouă es larve, cari se trag pe foale în jos, sugând în apropierea nodului din jos sau al doilea dela paiul cel tinăr, până când se prefac în păpușe au nimfă. Paiul în acel loc se slăbește, se rupe și uscă înainte de a se forma grăunțul. Cercetând la locul, de unde e rupt paiul, se află coaja, în care a fost îmbrăcată păpușa muștei de Hessa.

Ce privește lupta în contra acestui insect stricacios, sunt a să lua în băgare de seamă toate mijloacele, cari ajută dezvoltarea cât mai bună a sămănăturilor. Între aceste se numără: lucrarea și gunoarea cât mai bună a pământului, câștigarea celei mai alese sămânțe și cel mai potrivit timp pentru sămănat.

În contra prăsilei de toamna a muștelor e bună sămănarea mai târzie a spicoaselor de toamnă și sămănarea timpurie a celor de primăvară. Câmpurile, ale căror sămănături au fost năpădite în măsură mare de muște de Hessa, nu e bine să se cultive nemijlocit ear' cu spicoase. Câmpurile acestea e bine să se are cât mai afund îndată după seceriș, ca miriștea să vină dedesupt și apoi arătura să se indese și oblească bine cu tăvălugul.

Șurile, în cari sau pus bucatele atacate de musca de Hessa, sunt un adevărat cuibar pentru prăsirea acestui insect stricacios. Aceste șuri, pe cât se poate, să se țină încuiate. Gozurile alese din sămănța și pleava bucatelor, atacate de musca de Hessa, sunt de a se tracta cât mai potrivit. Acest insect se poate duce

în alte ținuturi prin cumpărarea de pae și fân.

După-ce această muscă foarte stricacioasă spicoaselor a început a face pagube și în unele ținuturi locuite de Români — în jurul Blajului ș. a. — e bine să ne știm apăra în contra ei.

Prăsirea galițelor.

(Urmare)

Trebue să ne alegem un atare loc pentru clocire, unde paserile nu sunt conturbate nici de oameni, nici de animale, căci atunci se poate întempla, că ouăle să fie sguduite și prin asta de multe-ori de tot nimicite. Pentru dezvoltarea puilor în ou avem să ne îngrijim, ca aerul din locul pentru clocire să fie în toate privințele acomodat, anume acela să nu fie prea uscat, nici prea umed, ba nici nădușit și necurat; camere întunecate liniștite, din care paserile de clocire pot eși neconturbate în liber, sunt mai acomodate pentru locul de clocire, pentru-că din acestea pot eși clocile, spre a să curățî, spre a-și câștiga nēsipul, verdeța, insectele și varul necesar. În cas când avem a face numai cu o clocă, o putem pune pe un cuib, care stă într'un loc deschilinit nemijlocit pe pământ. Cuibul poate să fie într'o ladă sau într'o corfiță. Când însă voim să așezăm mai multe cloce într'un loc, atunci le dăm ocaziune la conturbări neplăcute, la certe cu măncarea, la spargerea ouălor prin lupte avute cu ocaziunea reîntoarcerii la cuib, și la prăsirea totală a unui sau altui cuib. Dacă luăm o clocă de pe cuibul, pe care s'a dat, și o punem în alt loc, atunci va prăsî cuibul cel nou, nefiind îndatinată cu împrejurimea lui. Ca să evităm stările acestea rele avem să întrebuițăm lăzi de clocire, cari se pot încuia. Lăzile sunt de a se preferi, căci acestea se pot ține mai curate, decât corfele. Mărimea lăzilor atâră dela mărimea clocii. La găini are să fie lățimea și afunzimea unei lăzi de 4 dcm., ear' înălțimea 70 ctm. La curci are să fie lada cu a treia parte mai mare. Lada are să fie provăzută atât înainte cât și în partea de din dărăpt și pe părții laterali cu mai multe găuri, ca așa cloca și ouăle de clocire să poată căpeta aerul de lipsă. În partea dinainte a lăzii de clocire este o astupătoare mobilă, care se ridică în sus, sau să scoate în toate zilele odată, spre a putē eși cloca din ladă, ca să-și poată împlini trebuințele sale. Pe fundul lăzii de clocire avem să punem un dulap mișcător în înălțime de 15 ctm., care să fie într'o asemenea lățime cu lada de clocire. Întempla cuibului din ladă avem să punem o peatră, un lemn sau o scânduriță, ca să ușurăm intrarea și

eșirea clocii, prin ce încunjurăm împrejurarea fatală, ca ouăle să se poată sparge. O astfel de ladă de clocire putem face și dintr'o lădiță de pachetat, care are lățimea și înălțimea recerută. În locul dulapului mișcător putem pune pe partea dinainte a lădiței de desupt într'o înălțime de 12—15 ctm. o scânduriță bătută cu cuie, prin ce căpătăm spațiul de lipsă la clocire. Pe partea deschisă se poate pune un coperiș de scânduri, care cu o curea legată de ea se poate ridica sau lăsa în jos după trebuință.

Nu este iertat, ca să punem mai multe lădițe aproape lângă oaltă, ca să nu poată auzi o clocă ciripirea puilor clocii ceialalte, când aceia easă din ou și când nu a ajuns timpul, ca să easă și ceialalți din ou, căci atunci acestia neliniștindu-se sparg ouăle.

În lădița sau corfa de clocire avem să facem un strat de pământ sau nésip în formă de troacă, pe care o cupțușim cu fân moale scurt tăiat. Este dăunos a uda cuibul sau a stropi ouăle cu apă, căci prin asta se astupă adeseori porii coajei oului, ba pe lângă aceasta se desvoaltă de multe-ori prin umezeală bureți și alte animale micuțe pe coaja oului, prin ce se periclitează vieța puilor. În cuib avem să aruncăm în contra păduchilor și a scarilor cenușe și pulbere de pucioasă sau cenușe și pulbere de insecte, după aceea depunem ouăle de clocire și așezăm cu îngrijire cloca pe ele.

Numărul ouălor de clocire atârână în multe privințe dela mărimea lor, după aceea dela mărimea și împenarea paserii de clocire și în urmă dela anotimp. La găinile de rënd se pun 12—13, la găinile de cochîn și brahma, precum și la rațe 15—18, la curci 25—30 ouă. De timpuriu primăvara avem să punem în cuib cu câteva ouă mai puține, ca în luna lui Maiu (Prătar). Din cauza asta avem să punem în cuibul găștelor numai 12—15 ouă de clocire, căci în timpul, când clocesc găștele, este încă prea frig.

Dacă am ave instrumentele de lipsă, ne-am pute prin aceste să ne convingem, că influența căldurii de clocire se poate observa în internul oului deja după vre-o câteva ore; 12 ore computat dela începutul clocirii sēmēnța și începe a se lungi și a se mări în ou. A treia zi putem și observa urmele cele dintăiu de sânge și după 5—6 zile putem deja recunoaște în ouăle cu coaja albă germenii cu ochii liberi. Dacă ținem un atare ou între degetul cel mare și cel arătător, sau în palmă, cătră soare ori cătră lumină, vedem în oul fructificat un petec întunecat; oul nefructificat lucește gălburiu, ca și un ou proaspăt sau neclocit.

Despre succesul clocirii putem să ne convingem și mai bine, dacă așezăm oul într'un tub gătit din carton negru și așa îl ținem cătră lumina soarelui sau a unei lampe, când apoi prea ușor ne putem convinge, că care ou este fructificat.

(Va urma).

Iuliu Bardosy.

Știri economice.

„*Bihoreana*“. Anunțăm cu plăcere, că în curând se va înființa o bancă românească în Oradea-mare. „Familia“ scrie referitor la acest îmbucurător fapt următoarele: „De mai mulți ani se discută în cercurile românești din orașul nostru înființarea unui institut de credit și economii în Oradea-mare, dar' idea încă nu s'a putut realiza. Acuma cauza a intrat într'un stadiu, care ne face să credem că realizarea nu va întârzia mult. În Sâmbăta trecută s'a ținut o nouă consfătuire, în care s'a decis unanim și cu mare însuflețire, ca institutul să se formeze încă în anul acesta, cu numele de „Bihoreana“ și cu un capital social de 200.000 fl., împărțit în 2000 de acții de câte 100 fl. Spre scopul acesta s'au trimis apeluri la fruntașii din comitat și din părțile învecinate; iar după primirea răspunsurilor și aderențelor se va ține o conferință, care va lua decisiuni definitive în privința înființării“.

Tren vicinal până la Vurpăr. Concesionarii pentru calea ferată Sibiu-Agnita au de gând să ducă aripa Hrtibaciu-Roșia până la Vurpăr. La cercetarea ministrului de comerț se vor censura planurile în 14 August n. la 9 ore în sala casei comunale din Sibiu.

Boala de porci bătute în Țara-Bârsei de șeptemăni de zile nimicindu-i cu sutele. În Herman au perit toți porcii. Numai în patru comune ale comitatului Brașov nu s'a constatat până acum boala aceasta.

Cu aceeași furie a intrat boala și în turmele de porci ale comunelor din ținutul *Cohalmului*.

Din cauza ciumei de porci importul ritmătorilor în Bosnia și Herțegovina din țara Ungaria este oprit.

Raport oficial despre recolta din Transilvania și Ungaria. Despre recolta din anul acesta a publicat ministrul de agric. un raport alcătuit din rapoartele, ce le-a primit el până în 1 August a. c. Preste tot luat, recolta din anul acesta a fost cu 20—30 procente sub mijlocie.

Grâul a dat recolta cea mai slabă chiar pe pusta Ungariei, unde se făcea cel mai mult și cel mai bun. În comitatele din Ardeal a dat jugărul catastral tot numai dela 6 măji metrice în jos.

Stăra a dat recolta cea mai bună în Ciuc și Trei-scaune. Slabă a fost în comitatele: Brașov, Sătmar, Făgăraș, Turda-Arieș.

Orzul i-au stricat mult ploile. Recolta a fost preste tot slabă, în deosebi în comitatele: Solnoc-Dobla, Maramurș, Sătmar, Sălagiu, Caraș-Severin, Timiș, Torontal, Târnavă-mică, Cojocna și Turda-Arieș.

Ovășului i-a mers mai bine, cu toate că și el a pătimit mult de vifore, p'oi și

peatră. În multe locuri e ovășul încă tot verde, necopt. Bunicică recoltă e în comitatele: Torontal, Brașov și Făgăraș. De tot slabă e în comitatele: Maramurș, Sălagiu, Caraș-Severin, Alba-de-jos, Cojocna, Târnavă-mare, Solnoc-Dobla și Turda-Arieș.

Cucuruzul. Dela cucuruz se poate aștepta o recoltă bună.

Legumilor li-au priit ploile aproape pretutindeni.

Cânepa și inul au pătimit în urma orcanului din urmă și pietrei mai cu seamă în partea de meazănoapte a Ungariei și în Transilvania.

Napii au pătimit mult de ploi în Transilvania. Pe alocurea nu va fi nici o recoltă.

Cartofi vor fi puțini, putrezind partea cea mai mare din cauza ploilor.

Trifoiul și luferna stau bine.

Viile sânt stricate tare și de peronosporă. Preste tot va fi anul acesta mai puțin vin ca anul trecut.

Pomi încă au suferit de ploi și vifore. În co'o se așteaptă o recoltă bună de mere, pere și prune.

Tirguri militare de cai. Ministrul de agricultură face cunoscut, că pentru procurarea de cai p' seama armatei se vor ține tirguri militare de cai în următoarele locuri ale Ardealului: la Dej în 20 Septembrie, la Ghiriș (comit. Turda-Arieșului) în 22 Septembrie, la Murș-Oșorhei în 24 Septembrie, la Cohalm în 27 Septembrie, la Brașov în 29 Septembrie, la Seps-Sân-Giorgiu în 1 Octombrie, la Zabala (comit. Trei-scaune) în 4 Octombrie și în Sibiu în 6 Octombrie n. a. c. — Căii cumpărați să iau numai decât în primire, plătindu-li-se prețul numai decât în bani gata. — Locul unde au să fie duși căii se poate afla în fie-căre comună la casa comunala. Căii trecuți peste 7 ani nu se primesc.

O nouă boltă românească. Din Valea mare, comitat. Caraș-Severin, primim îmbucurătoarea știre, că un Român de acolo a deschis o boltă, în care după multe alergături în dreapta și în stânga și-a câștigat și dreptul de a vinde beuturi. Prin aceasta li-se dă Românilor de acolo puțința de a scăpa de lipitoarea jidovească, încuibată acolo. E dureros însă, că chiar doi jurați din comună, ale căror nume nu le publicăm deocamdată sânt contra Românului, îndemnând pe săteni să meargă la Jidov. Credem însă, că și vor veni și aceștia cât mai curând în ori lăpădându-se de rușinea de a fi coadă la toporul străinului.

Filoxera. În viile din comunele Sendeac și Măgura, comitat. Caraș-Severin, s'a ivit filoxera. Hotarul acelor comune a fost pus la porunca ministrului de agricultură sub carantină.

Taxa de epistole se mărește. În data-ce se va porci socoteala numai cu banii cei noi (coroane și bănuți) se va ridica taxa la epistole. Prețul unei carte postale (de corespondență) va fi de 5 bănuți (2¹/₂ cr.) pentru recomandăția epistolelor se vor plăti 25 băn. 12¹/₂ cr. + 5 taxa ordin.) Numai pe epistolele francate simplu se vor pune tot marce de 5 cr. De asemenea se va urca și taxa pentru pachete.

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș
de
Silvestru Moldovan.

(Urmare.)

La poalele Buneiului se află, precum am pomenit, steampurile societății de mine »12 Apostoli«, 18 săgeți mănate de apa Crișului, ear' 48 de săgeți puse în mișcare cu turbină și când e apă puțină, cu puterea aburului. Steampurile sânt întocmite după sistemul american, cu săgeți și fuse de fer, ear' peatra zdrobită dimpreună cu apa tulbure se scurge în vase de cioaie, unde aurul e legat prin argintul viu, ce se află în fundul vaselor. Aici se macină o parte din peatra auriferă din băile dela Zdrahoț (Valea-morii), Barza și Ruda.

Dela Brad calea ne duce spre Baia-de-Criș, pe valea Crișului în jos, pe malul stâng al râului. În dreapta, dincolo de riu se află așezată între dealuri comuna Vaca. La capul din jos al satului locul se cheamă »Gura-Vacii«. Se zice, că aici a fost odinioară o mănăstire românească.

În aretul Vacii, în stânga, se extinde comuna Mesteacăn. Aici, călătorule, oprește-ți pasul, căci locul unde te afli a fost martor la mari lucruri din trecutul nostru. În apropierea drumului vei zări o simplă *cruce de peatră*, fără nici o inscripție. Te închină la ea și păsește cu smerenie pe acest loc, căci aici, unde stă azi acest sfânt semn, a stat în veacul trecut vechea *biserica din Mesteacăn*, între păreții căreia a plămădit la 1784 *Horia și cu soții* revoluțiunea română și au depus jurământ în fața sfântului altar, că vor lupta până la cea din urmă răsufare, ca să sdrobească și să calce în picioare cruda tiranie, ce ținea apăsător la pământ pe biet iobagiul român. *)

Cu nimic mai potrivit nu se putea însemna acest loc, decât cu o cruce, căci crucea e semnul mântuirii, dar' și al suferinții. Suferința a dat lui Horia arma în mână și pentru voința de a mântui, de a elibera de jug pe poporul român a suferit el și cu curagioșii sei tovarăși moarte de martir!

Dacă, călătorule, asemenea cugete îți vor frământa sufletul tău românesc, te înviorează, știind, că libertatea popoarelor numai prin luptă și suferințe se poate câștiga! Semne de lupte și suferințe de ale poporului nostru vei afla în toate părțile Ardealului. Un astfel de semn, care-ți aduce aminte de lupte mari și mari suferințe, îți stă în cale, nu departe dela Mesteacăn. Dacă-ți vei îndrepta pașii pe Criș în jos, vei da la satul vecin cu Mesteacănul de un mormânt, în care s'au astrucat multe și mari nădejdi ale unui neam întreg, ale neamului românesc. Satul e *Tebea*, ear' mormântul e al lui *Iancu*.

Iancu, viteazul erou din anii 1848—9 'și-a petrecut anii din urmă ai vieții sale desnădăjduite în Zarand, prin Baia-de-Criș, Brad și prin satele dimprejur. Pe aceste locuri umbla el rătăcitor, având de tovarăș nedespărțit un *fluer* făcut de el însuși. Când pustiul îi apăsa greu sufletul, Iancu își scotea fluerul și cânta de jale, de jale adâncă și pătrunzătoare, de-ți rupea inima.

Iancu 'și-a dat sufletul seu nobil, dar' sdruncinat, la 10 Septemvrie 1872 în Baia-de-Criș, în foisorul covrigarului Ioan Liber, numit Arfă. De aci a fost transportat în

*) Biserica de azi a Mesteacănului, ce se înalță la marginea satului, sus pe deal, este o zidire mai nouă,

casa oficialului Ioan Simionas**) și apoi înmormântat cu mare pompă la 13 Septemvrie în cimiterul comunei Tebea, lângă uriașul »*Gorunul lui Horia*«.***)

Ce minunată întocmire a lucrurilor! Marele Iancu își află odichna la umbra unui goron, sub care cu un veac mai nainte Horia făcea planuri pentru de a elibera pe Români. Nicăiri în Ardeal nu ar fi fost un loc mai potrivit pentru odichnă vecinică a lui Iancu.

Dar' se ne descoperim capul și se întrăm în acest cimiter, care nu mai e un simplu cimiter, ci un Pantheon, unde se păstrează suvenirea celor mai mari martiri românești: *Horia și Iancu*.

(Va urma.)

Îndreptar

pentru întemeierea însoțirilor de cumpătare împotriva beuturilor spirituoase

lucrat de

Gavriil Aluș,

învățător și notarul însoțirii de cumpătare din Babța.

Formulare.

(Urmare.)

8. Protocol

luat în Babța la 25 Noemvrie 1894 st. n. în adunarea generală a »Societății de cumpătare« (reuniunii de temperată) pentru alegerea oficialilor și membrilor comitetului societății.

Fiind de față aproape toți membrii și alți nemembrii.

Adunarea alege de președinte ad hoc pe o. d. Petru Pop, de notar ad hoc pe Gavriil Aluș.

1. Președintele, după o vorbire însuflețitoare, în care accentuează folosul societăților, declară adunarea de deschisă.

Ad. 1., Vorbirea președintelui se primește cu vii urări de »să trăiască«.

2. Președintele aduce la cunoștința adunării, că Înalțul minister de interne a aprobat statutele »Societății de cumpătare« contra beuturilor spirituoase din comuna noastră Babța.

Ad 2., Se ia spre plăcută știință.

3. Președintele propune desbaterea statutelor și conform acelor adunarea se-și aleagă oficialii și membrii în comitet.

Ad 3., Propunerea se primește și se decide a se ceti prin notar statutele din punct în punct.

4. Explicându-se §§-ii și ajungând la § 5 din statute, președintele provoacă adunarea a alege oficialii.

Ad 4., Adunarea alege cu unanimitate de oficiali pe următorii: M. O. D. Stefan Pop, președinte; O. D. Petru Pop și Ioan Pop de vicepreședinți; Gavriil Aluș și Traian Brândușan de notari; Stefan Blidar de cassar și Mihai Micle de controlor.

5. După cetirea §-lui 6 din statute la propunerea notarului.

Ad 5., Adunarea alege cu unanimitate de membrii în comitet pe următorii: Lup Deac, Vasile Buda, Teodor Pop, Chirilă Deac și Mihai Tomșa.

**) Dl. Simionas este azi președintele sedriei orfanale în Deva.

***) La înmormântarea lui Iancu au luat parte peste 10 mii de *Moși și Crișeni*, au servit 30 de preoți și au fost trase clopotele la toate bisericile din Zarand.

6. Cu asta ocașiune.

Ad 6., Se primesc de membri Lup Deac, primar comunal și Teodor Zaiçaș.

7. Ajungând la § 16 din statute președintele, după ce spune folosul unui fond, îndeamnă adunarea a contribui la acest fond.

Ad 7., Adunarea decide, ca fiecare membru să contribuie după putință la acest fond.

8. Președintele provoacă adunarea de față a contribui în acest fond benevol.

Ad 8., Au contribuit în acest fond următorii: D. Petru Pop 2 fl. v. a., D. Stefan Pop 1 fl. Gavriil Aluș 50 cr., Traian Brândușan 50 cr., Gregoriu Bălaș 20 cr., Stefan Blidar 20 cr., Vasile Blidar 20 cr., Teodor Pop 20 cr., Ioan Pop 20 cr., Flore Bălaș 20 cr., Mihai Tomșa 20 cr., Alexă Blidar 20 cr. v. a.; suma 5 fl. 80 cr.; cari se dau cassarului spre manipulare cu 8% interese.

Ne mai fiind alte de a se desbate președintele prin o vorbire acomodată îndemnând membrii la cumpăt și a trage și pe alții în Societatea noastră, închide adunarea. Protocolul s'a cetit, verificat și subscris.

D. u. s.

Stefan Pop m. p., Gavriil Aluș m. p.,
președinte, notarul »societății
de cumpătare«.

9. Protocol

luat în Babța la 31 Martie 1895 st. n. în adunarea comitetului în cauza fondului banal și de bucate.

Fiind de față toți: oficialii și membrii comitetului.

1. Președintele declară ședința de deschisă.

2. Cassarul Stefan Blidar raportează, că afară de 5 fl. 80 cr. n'au încurs alți bani, ear' în fondul de bucate toți au solvit mlauiul dimpreună cu interesele = 64 mirțe.

Ad 2., Raportul cassarului se ia spre știință și se decide, ca banii 5 fl. 80 cr. v. a. să se deie împrumut cu 8%, ear' bucatele, care cu camăta lor dau o sumă de 64 mirțe, încă să se deie cu camăta de una la patru ca și în trecut.

3. Președintele aduce la cunoștința comitetului, că s'au însinuat pentru a lua bucate următorii: Vasileasă Buda M. 4 mirțe, Nuț Boșan 4 m., Ioan Cușan 4 m., Petru Palcău 4 m., Vasile Călină 6 m., Ilie Păușan 4 m., Georgiu Crișan 4 m., Alexă Mihoc 4 m., Gavrilă Șimonea G. 4 m., Petru Georgioiu 4 m., Simeon Palcău 2 m., Mihai Micle 6 m., Ioan Buga 2 m., Gavrilă Simonca 4 m., Ilie Mateiu 2 m., Simeon Băbțan 2 m., și Simeon Ardelean 4 m.,

Ad 3., Se decide a li se da fiecare ruia cât cere, însă pe lângă doi giranți buni; mai departe se decide termenul de replătire pe 24 Februarie 1896 st. n.

Ne fiind altele la desbatere, președintele închide ședința. Protocolul s'a cetit, verificat și subscris.

Dat ca mai sus.

Stefan Pop m. p., Gavriil Aluș m. p.,
președinte, notarul societății.

(Va urma.)

CRONICĂ.

Alegere de protopresbiter. Despre alegerea de protopresbiter în t. actul *Biliului* (Bihar) i-se scrie „Tribunei”: Comisar la alegere a fost trimis din partea veneratului consistor orădan, dl protopresbiter în pensiu Petru Suciu. În ziua de 19/21 Iulie n. s'a prezentat comisarul în comuna centrală *Ucuisiu* pentru a îndeplini alegerea. La 9 ore a. m. fiind întrunit sinodul cu toții am mers la biserică, unde s'a servit sfânta liturgie și chemarea sfântului Duch. Au servit protopresbiterul Petru Suciu însoțit de d. preoți Gavril Beja și George Leucuța. După terminarea serviciului dl comisar a rostit o cuvântare potrivită, apoi dând o pauză de 15 minute pentru sfățuire s'a retras. După sfățuire s'a ales de notar Paul *Gavrilete*, Inv. și 3 bărbați de încredere, anume dintre mireni *Georgiu Recsin*, pretor în Tinca, *Ioan Bica senior*, notar în Maraș, ear' din cler *Iosif Pința*, asesor consistorial și paroch în Suplac. S'au cerut recursurile celor competenți: *Vasilie Belesiu*, preot în Chitihaz și *Petru Sêrbu*, preot în F. Giri. Îndată după cetirea actelor dl Dr. *Iustin Popp* a propus, ca alegerea să nu se facă, pentru-că preotul *Petru Sêrbu* nu are testimoniu de calificățiune recerut pentru parochia de cl. I. La ce noi cu toți am răspuns, că dacă odată forurile noastre mai înalte au întărit ceva, noi nu putem nulifica, pentru-că atunci am lucra contra constituției. Propunerea dlui Dr. *Iustin Popp* au primit-o 2 dintre membri sinodului, ear' ceilalți au respins-o. A urmat alegerea. Domul *Petru Sêrbu* a întrunit 57 de voturi, ear' *Vasilie Belesiu* nici unul. Dl Dr. *Iustin Popp* a înscinat protest.

Ajutoare pentru studenți. Din fondurile arhidieceșane gr.-or. sânt vacante următoarele stipendii: I. Din fundațiunea *Moga* un stipendiu de 500 fl. pentru tineri români greco-or. din arhidieceșă, cari studiază științele juridice sau filosofice. II. Din fundațiunea *Francisc Iosif* două stipendii de câte 100 fl. și unul de 60 fl. pentru tineri români din arhidieceșă, cari studiază și cari sânt lipsiți de mijloace. III. Din fundațiunea *Cologea*, 2 stipendii de câte 60 fl. și unul de 100 fl. pentru tinerii români din arhidieceșă, cari studiază și sânt lipsiți de mijloace. — Cererile sânt a se înainta la Consistorul arhidieceșan până în 31 August n. cu următoarele documente: 1) atestat dela oficiul parochial, că sânt Români gr.-ort.; 2) atestat școlar despre progresul în studii în anul școlar din urmă; 3) atestat medical că sânt deplini sănătoși; 4) atestat dela primăria comunală despre poziția socială și starea materială a părinților; 5) eventual alte atestare recomandătoare. Aspiranții au a indica locul, unde voesc să studieze și studiile, în cari voesc a se perfecționa.

Din Visag ni-se scriu următoarele: Într'una din zilele trecute a izbucnit un foc în curtea domeniului de aici, proprietatea dieceșei Caransebeș. Focul a izbucnit în podul grajdului, în care se aflau cam la 20 cară de fân. Nefiind vânt, focul a putut fi stins mai în grabă. A ars grajdul cu fânul de pe el. A doua zi s'a aprins un car cu grâu, mergând pe drum. Un biet om avea pământ în parte dela proprietarul de pământ, și după împărțirea grâului încarcă partea acestuia, ca să i-o ducă acasă, nu-i veni însă la socoteală, ca să meargă cu gura goală. Își aprinse

deci sugarea, ear' rămășița chibritului din nebăgare de seamă o aruncă în grâu. Dete biciu cailor, focul apucă putere, și norocul, că oamenii îi răsturnară carul într'o baltă. Omul a trebuit să plătească pofta de fumat cu partea lui de grâu.

Furtună groaznică. Ni-se scrie: În 4 August n. s'a descărcat asupra comunei *Lunca* (comitatul *Tirnavei-mici*) o ploaie torențială, cum și bătrânii spun, că n'au mai văzut. Fiind comuna situată între trei dealuri, pârăul, ce curge prin mijlocul comunei, atât de tare s'a umplut de apa ce curgea de pe cosțele dealurilor, încât a ajuns la înălțime de 3—4 metri și a *nimicit tot ce i-a stat în cale*, arbori lemne, garduri, superedificate și totodată a *surpat întreagă calea prin comună, lăsând în urma sa numai rîpi de câte 2—3 metri de înalte*. Ajungând la mijlocul comunei, unde încă înainte cu multe decenii a fost o surpătură foarte mare, la care bietul popor a lucrat în fiecare an, băgându-și acolo toată pădurea comunală și sute de zile de lucru, poivoiul a distrus toate ieșăturile și toate legăturile, formând o prăpastie înspăimântătoare, a cărei afunzime este peste 10—15 metri și surupând mai multe superedificate și câte 5—10 metri din curțile dela vre-o 16 locuitori. Comunicațiunea prin comună e sistată. Vre-o 3 ulicioare sânt atât de încărcate cu bolovani, petri și surupături de pământ, încât nici vitele nu se pot mîna la pășune. Privită comună din dealul de către nord-ost, îți pare o adevărată surupătură, care nu se mai poate locui. Deja, când ploile din primăvară au stricat foarte mult comunei, s'a notificat vice-comitelui, care în ziua de Rusaliile noastre a trimis la fața locului o comisiune constatătoare din un inginer, oficialul de pădure comitatens și pretorul cercului *Hususău*, care au zis, că vor raporta vice-comitetului și vor cere și un ajutor în bani dela comitat sau dela stat. Dar' până azi n'a sosit la comună nici un rezultat. Întreagă comuna se află în o stare desperată, pe oameni i-a cuprins o frică grozavă, încât nici noaptea nu pot dormi, fiind în toată clipa amenințați cu totală surupare. A muta comuna de acolo nu este nici loc potrivit, nici, ce e mai mult — bani, fiind bieții oameni încărcăți de datorii pe la bănci. Afară de aceea recolta anului este foarte slabă; grânele au fost toate căzute, putrede și pălite, cucuruzele sânt foarte tinere, așteaptă căldură mare și timp secetos, de care nu avem. Viile, speranța locuitorilor, sânt cu desăvîrșire pustiite mai mult de peronosporă și pe alocurea și de filoxeră.

Correspondentul.

Fără cruce. În *Budapesta* s'a ridicat de curând o biserică rom.-cath. Dar' — o minune! — de pe noul edificiu lipsește crucea, semnul bisericii. Cei competenți a delătura această ticăloșie înșiși zic, că *crucea nu e așa de lipsă pentru biserică!* Ba inginerul, care a zidit biserică, a spus că crucea nu răspunde planului său!!

Iubire către Domnitor — ungu-rească. În *Chichinda-mare* s'a petrecut de curând un scandal adevărat ungu-rească. „Făptuitori necunoscuți” — așa spun foile ungu-rești, au rupt într'o noapte steagul austriac de pe edificiul comandei militare. Poliția n'a putut să prindă pe vinovați, sigur de viță ungu-rească. Se va fi și ostenit mult poliția — ungu-rească și ea!

Potopiri mari. Săptămâna trecută Dunărea s'a umplut grozav în partea *Uogariei* de către *Austria*, pricinuind uriașe potopiri. Orașul *Strigoniu* a căzut mai întâiu jertfă valurilor cutropitoare. Aici Dunărea a trecut zăgazarile și a *potopit părțile nescutite ale orașului*. Sute de case au ajuns sub apă, multe străzi nu se mai văd, oamenii sânt aruncați în cea mai neagră miserie, fără adăpost, fără hrană, fără speranță. Au mai potopit apele Dunării locuri mari, comune întregi, în comitatele *Pojon*, *Györ* și *Komárom*, pricinuind și aici daune. Lângă *Budapesta* insulele *Szent-Endre*, *Margit* și *Csepel* sânt total sub apă. În *Ujpest* lângă *Budapesta*, Dunărea a cauzat o groaznică nenorocire. A năpădit noaptea asupra comunei, potopind sute de case.

Fabrică de maghiarizare. Foile ungu-rești nu-și pot ascunde bucuria „patriotică”, publicând un mare șir de nume maghiarizate, product al mării „*Fabrici de maghiarizare*”, puse sub sprijinul „statului ungu-reșc”. În listă aflăm și următoarele nume românești: *Jacob Horșan* (*Harzány*); *Gavriil Muntean* (*Havasi*); *Teodor, Ludovica și Carolina Făgărășan* (*Fogarasi*); *Mihail și Anica Boar* (*Biró*); *Petru Suciu* (*Szántó*); *Alexandru Moldovan* (*Lászlófi*); *Ioan, Maria, Mihail și Lazar Suciu* (*Szántó*); *Petru, Iosif și Francisc Petraș* (*Péterfi*); *Iosif și Francisc Boban* (*Mártoufi*). Toți acești ungu-rești noi sânt...! lucrători de rînd, de pe colonia ungu-rească *Görgény-Üvegcsür* din cott. *Murș-Turda*. Prin urmare e de prisos să mai spunem, că numai de silă bucurii și-au lăpădat strămoșescul nume românesc bieții lucrători, cari poate nici rostul nu își pot noul nume — „patriotic”!

Bună pasere! Tribunalul din *Budapesta* a osândit la 6 luni temniță pe candidatul de avocat *Simay Gyula*, acuzat cu sumedenie de hoști. Nemernicul tinăr e fiul unui fost deputat al stăpînirii. *Bună pasere*, dar' mai bună obârșie!

Slujbaș ministerial... pungaș! Poliția din *Budapesta* a arestat zilele acestea pe un slujbaș al ministrului de finanțe, *Kozák Károly*, prins cu pungași. Slujbașul a fost dat pe față de o femeie, căreia îi șterpelise din buzunar punga cu bani. Prins cu ocauă mică, pungașul a răspuns obraznic: „Sânt slujbaș ministerial, doar' nu mă poți bănuți de pungașie”. A fost totuși nu numai bănuț, ci și adevărit de pungașie vrednicul slujbaș.

Funcționar de stat... pungaș ordinar! În *Lászberény* a fost arestat funcționarul de oficiu de dare, *Müller Imre*, care a comis mai multe furturi cu spargerii. S'a constatat, că numitul a mai fost pedepsit în două rânduri pentru același delict. Și totuși era încă în slujba statului!

Ticăloșii ungu-rești. Earăși o pildă a ticăloșilor ce tot mai adânc cuprind societatea ungu-rească. Un fruntaș al inteligenței ungu-rești din *Dobrițin*, notarul public *pens. Vértesy István*, a fost dat jos din postul de curator al unui institut de creștere. Causa: a înșelat cu vre-o 13.000 fl. institutul. Frumos atestat moral pentru un fost notar public!

Societate industrială bancrotată. Ni-se scrie: După-cum cetesc în ziare societatea de covoare (*chillmuri*) din *Becicherecul-mare*, com. *Torontal*, care se înființase înainte de vre-o zece ani, vinde tot, fiindcă administrația domnilor dela comitat a fost atât de

slabă, încât din capitalul de 100,000 fl. abia au mai rămas vre-o 15,000 fl. — Mulți Români, ademeniți de domniile mari au cumpărat acții la această societate și acum își perd banii. — Tot domniile mari din comitatul Torontal vreau — cum aud — să ferească populațiunea comitatului cu o nouă societate de credit, care ar avea să înființeze filiale în toate comunele. E întrebare, că această societate ieși-va mai bine la cale cu cunoscuta manipulație patriotică ori o va păți ca altele? Românii din Torontal să bage deci bine de seamă, unde își bagă banii, și să se ferească de cursa domnilor.

Tata și fiul. Din Murș-Uioara ni-se scrie: Duminică în 8 August o serbătoare duioasă s'a făcut la noi. S'a sfințit crucea dela mormântul familiei Pop, sub care zac osemintele fostului protopop și paroch al nostru *Beniamin Pop* și ale fiului seu mult iubit, Dr. *Liciniu Pop*, fost profesor de teologie în Blaj. Fiul a murit în floarea etății, în vârstă de abia 26 ani, ear' tatăl seu, copleșit de durere, i-a urmat în curând. Sfințirea crucii s'a făcut în fața unei mulțimi de popor, care după sfârșitul sfinteii liturgii a eșit cu praporii la mormânt cântând și apoi botezându-se.

Șef de gară pâruiț de o femeie. „Tribunei“ i-se scrie, că într-una din zilele trecute când trenul de plăcere intra în *gara Ocnei Sibiului*, trecătorilor li-s'a dat să vadă o strajnică pâruiță ungurescă. Vitejii erau șeful stației și o Unguroaică, țerancă. Țeranca snopia cu putere pe bietul șef, îl lovia și-l pălmuia, de-i mergeau fulgii, ear' șeful se svîrcolea ca vai de el în brațele vînjoase ale țerancei, și sufla, sufla desperat din fluieruța lui... fluierat a poglobă. Pasagerii se desfătau cu nesăț la hazlia priveștițe, până-ce conductorul, rușinat de scandalul unguresc, se grăbi a striga un puternic „Mehet!“, pornind trenul... grabnic.

Bulgaria — țeara omorurilor. Vestea unui alt omor a sosit din *Sofia*. Acum câte-va săptămâni a fost ucis pe stradă, ziua, poetul bulgar *Constantinov*. Nefericitul poet se precumbla în trăsura cu prietenul seu *Stakov*, cunoscut bărbat politic și vrăjmiș jurat al stăpânirii bulgare. Într-o stradă răsunară fără veste pușcături și *Constantinov* atins de gloanțe căzu din trăsura mort. După toate semnele pușcăturile au fost menite lui *Stakov*. Căpitanul poliției n'a raportat despre crimă nici chiar stăpânirii, decum să fi pornit cercetare. Dar' procurorul n'a lăsat lucrul ba'tă, ci a pornit însuși cercetare. Acum poliția caută energic pe ucigași.

Contra Jidovilor. Domnitorul de acum al Persiei e mare vrășmaș al Jidovilor. Îndată ce a urcat tronul, a chemat la sine pe un rabbin și i-a spus, că Jidovii ori trec la mohamedanism, ori trebuie să emigreze. Rabbinul s'a tânguit, că aceasta ar fi foarte greu, ba chiar imposibil. Atunci șahul a dat următoarele 11 aspre porunci pe seama Jidovilor: 1. Fiecare Jidov trebuie să poarte capul deplin ras. 2. Jidovii pot umbla numai pe jos, călăritul li-e oprit sub cea mai grea pedeapsă. 3. Jidovii nu pot purta haine europenești. 4. Îmbrăcămintea Jidovilor trebuie să aibă un semn bățător la ochi, spre a-i pute imediat deosebi de Mohamedani. 5. Jidovoaicele n'au drept să poarte vълuri. 6. Jidovoaicelelor nu li permis să poarte pe stradă hainele femeilor persiane. 7. Jidovul n'are

drept să-și zidească o casă mai înaltă ca a vecinilor mohamedani. 8. Jidovii n'au drept să umble în ploaie pe străzi. 9. Jidovii n'au drept să atingă lucrurile de hrană din piețe. 10. Dacă moare un Jidov, averea lui va trece mai întâiu la acele rudeni, cari primesc mohamedanismul. 11. Un Jidov, care trecut odată la mohamedanism devine ear' Jidov, e a se pedepsi cu 10 ani temniță grea. — Ura Mohamedanilor persieni contra Jidovilor e atât de mare, că partea orașului din *T-heran*, unde locuiesc Jidovi, trebuie zira noaptea păzită militărește. Poruncile Șahului sunt observate, ba guvernul le-a mai înăsprit prin ordinul, că fiecare Jidov trebuie să poarte la gât o tabletă, cu inscripția: „Moosah-ih“, adică: „Sunt Jidov“.

Să-l și scapi de moarte, să și plătești. — așa a pățit-o un berar din Berlin. Un tînăr, după-ce i-s'a beut păharul de bere, a căzut de pe scaun fără simțiri. Berarul n'a mai așteptat pe medicul polițienesc, ci a trimis însuși după un alt medic, pentru-că se părea, că tînărul, care din desperare de dragoste luase venin, e pe moarte. Medicului i-a succes să scape pe nefericitul. Dar' când mai târziu a cerut plată de căți va florini pentru munca sa, tînărul l-a respins, pe cuvânt, că el nu l-a chemat; ceară dela cine l-a chemat. Și asta, când tînărul era deja soțul celei pe care o iubia... fără speranță! Supărat, medicul a pîrît pe berar. Și tribunalul a ostridit pe bietul iubitor de oameni să plătească! Berarul s'a decis să se răsbune așa, că va atîrna în berăria sa o ramă, care va cuprinde descrierea amănunțită a întregului lui cas....

Pentru corespondenți și cetitori.

Lipsind din Sibiu redactorul foii noastre, pentru vre-o două săptămâni, rugăm pe toți aceia, cari ni-au trimis scrisori, cari cer răspuns, să nu iee în nume de rău, că vor trebui să aștepte cîtva până li-se va da răspunsul dorit.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

Dragoștea cătră Dumnezeu și sfânt lăcașul seu au îndemnat pe zeloșii noștri domni *George Liuba Micu* și *Iosif Liuba Grecu*, ca să în podobească sfânta biserică, primul cu un steag de purtat cu ripizile de mătășă roșie în preț de 28 fl., ear' al 2-lea cu un apostol cu litere străbune în preț de 10 fl. legat în pele cu gravuri aurite, care lucruri sfințindu-se prin preoțimea locală, după-ce au premers câte un parastăș pentru odichna sufletului fratelui dîni *George Liuba Micu*, *Pavel Liuba*, fost învățtor în Moldova-nouă, ear' domnului *Iosif Liuba* pentru sănătatea lui, a Doamnei și a pruncilor lor, s'au depus în sfânta biserică pentru întrebuintare.

Drept aceea preoțimea locală condusă de datorința sa vine și pe această cale să-și exprime în numele întregii comuni bisericesti cele mai ferbinți mulțumiri față de marimoșii donatori, rugând pe atotputernicul Dumnezeu ca să le lungească firul vieții, ca prin pilda d-lor să se dea îndemn și altor creștini, ca să facă astfel de fapte înălțătoare de inimă, de care biserică comunei *Maidan* în foarte multe rinduri au fost părtașe.

Maidan, în 24 Maiu 1897.

Preoțimea locală.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

Mai nou.

O carte despre Iancu — confiscată.

Di *Iosif Șterca Șuluțiu*, vechiu prietin al lui *Avram Iancu*, a scris o frumoasă carte, în care descrie cu căldura, ce i-o dă amintirea celui mai viteaz luptător din anul 1848/9, vieța acestuia. Cartea e împodobită cu icoana casei lui *Iancu*, cu chipul acestuia, pe care-l cunosc și cetitorii «Foaiiei» noastre, și la urmă cu chipul autorului. Di *Șuluțiu* au avut bunătatea să cinstescă cartea Asociațiunii Transilvane, ca să o vîndă cu 50 cr. și cu banii câștigați să se formeze un fond numit al lui *Avram Iancu*.

Din toate părțile s'au grăbit Românii să-și cumpere cartea. Un Român din *Vâlcele* (*Elöpatak*), di *Suciu*, a procurat mai multe exemplare, ca să le împartă între cei doritori de-a-o ceti. Un renegat, primarul din acea comună, s'a grăbit a-l pîri la pretură, că vinde cărți contra Maghiarilor. Și prim-pretorul aceluia cerc, spăimântat la auzul numelui lui *Iancu*, nouă atât de scump, s'a năpustit cu furie săcuiască asupra dlui *Suciu*, amenintându-l cu temniță, pentru-că a cutezat să cetească, și să vîndă o carte despre *Iancu*. l-a dat apoi aspră poruncă, ca să adune numai decât toate exemplarele vîndute. Mulțimea străinilor adunați la băile din *Vâlcele* au avut prilejul de a vedea pe un Român condus prin mijlocul stradei între baionetele gendarmilor, ca să le arete pe oamenii, cărora le-a dat din broșura aceasta. — Frumoasă idee își vor fi făcut despre libertatea, ce o gustăm noi în țara aceasta.

Ceea-ce face lucrul și mai revoltător e împrejurarea, că cartea aceasta nu e oprită de tiranii mari, așa că toată vitejia prim-pretorului e isvorită din groaza, în care-i bagă numele lui *Iancu*, și din dorul nebun de a se face vrednic înaintea mai marilor săi prin nedreptățirea poporului român. Se înțelege de sine, că voinicosul *Sécuiu* nici nu cunoaște limba română. — La revaș!

R Î S.

Ca să nu-l doară.

— *Ioane, ean vezi de scurtă coadă cânelui, prea samendă a câne ciobănesc!*

După câteva zile întreabă domnul pe Ioan, că ce-i cu cănele de latră în fiecare zi așa de tare?

— *Dapoi ce să fie, ca să nu-l doară prea tare îi tai în fiecare zi câte-o bucățică din coadă.*

POSTA REDACȚIEI.

Dlul *Filon Bichiș* în *F. Toacă* de fer nu să capătă în *Sibiu*, dar' o poți comanda la *Andrei Rieger*, care o procură. La comandă trebuie să areți lungimea.

Pentru redacție și editură responsabil: *Ioan Morariu*. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: *V. H. Dressandt*.

LOTERIE.

Tragerea din 7 August n

Temesvár: 13 84 71 44 82
 Viena: 23 36 32 30 13

Tragerea din 11 August n.

Brünn: 26 48 90 29 28

Călinđarul săptămânii.

Zilele	Călinđarul vechiu	Călinđ. nou	Soarele
	Dum. a 9-a după Ros., gl. 8, sft. 9.	rés.	ap.
Dum.	8 Cuv. Păr. Isachie	15 (+) Ad. Mar.	4 53 7 7
Luni	4 SS. 7 Coc. din Efes	16 Rohu.	4 55 7 5
Mărți	5 Muc. Eusignie	17 Bertram	4 57 7 3
Merc.	6 (+) Schimb. la față	18 Elena	4 59 7 1
Joi	7 Cuv. M. Dometie	19 Ludovic	5 1 6 59
Vineri	8 S. Muc. Emilian	20 S. Stef. R.	5 2 6 58
Sămb.	9 Apost. Matia	22 Ioana	5 4 6 56

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Duminică, 3 August: Deregneu, Săn-Paul.
Luni, 4 August: Ațel, Chendi-Lona (Luna), Etéd, Ghernesig, Harasztkerék, Pápán, Șomcuta-mare, 4 și 5 Voila. 5-7. Tirg de vite în Vâlcele. 5-11. Tirg de vite în Sebeșul-săsesc. 5 și 6. Drag, Vâlcele, Dej, Șilimeghiu.
Joi, 7 August: Aiud, Lupu (Farkastelke).
Vineri, 8 August: Ciosveni, Mânăsturul-ung., Mociu-8-11. Tirg mare de vite în Sebeșul-săsesc.
Sămbătă, 9 August: Barot, Cetatea-de-Baltă, Ciuc-Cosmaș. 9-10. Tirg de vite în Șercaia.

Librăria „Tipografeii“, soc. pe acțiuni, Sibiu.
 Deposit general pentru Sibiu și giur.

Avis fumătorilor de țigarete!

Hărtia de țigarete
„CLUB“

este cea mai bună, mai fină, și totuși cea mai tare hărtie de țigarete.
 Total liberă de glicerină.

Se poate căpeta pretutindenea.

În pachetare patentată costă 3 cr.
 În pachet comun „Club exquisit“ 2 cr.

NB. Din aceeași hărtie se prepară și plăcuțele tuburi pentru țigarete.

O șatulă cu 100 de tuburi costă 18 cr.

La vânzări în mare și mai ales traficanților se dă mare rabat.

Marca de apărare e:

Un domn cu ochelari, fumând țigaretă.

Deposit general pentru Sibiu și giur (vânzare în mic și mare) la 18

Librăria societății pe acțiuni

„Tipografia“,

Sibiu, strada Poplăcii Nr. 15.

Deposit general pentru Sibiu și giur.

Librăria „Tipografeii“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

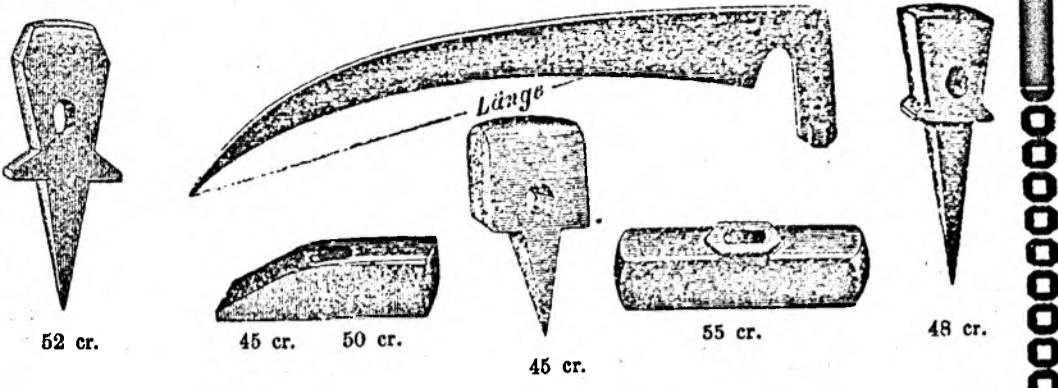
Carte de bucate

a
bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare

cuprinzând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit ori-ce fel de bucate, delicatose sau beuturi gustoase.

Se vinde cu preț scăzut (de la 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

Coase și unelte de bătut coasele
 sub garanță pentru fiecare ținută.

Semnul

C. F. J.

COASE

Semnul

C. F. J.

lungime	70	75	80	85	90 cm.
1 bucată	—80	—80	—80	1.—	1.—

Din cele bătute costă bucată cu 10 cr. mai mult. Prețurile uneltelor de bătut coasele sunt alăturate la figuri.

Coasele și uneltele de bătut, cari sunt necorespunzătoare se iau îndărăt, respective se schimbă, chiar și dacă au fost folosite. [1418] 10-

Carol F. Jickeli, Sibiu.

La cumpărare de 10 bucăți de coase, o coasă se dă gratis. În un pachet de 5 chlg. măsurat lungimii coaselor, 6-8 bucăți, pentru care portul postal împreună cu timbrul de fracht și proviziunea este 27 cr. în depărtarea zonei prime, 42 cr. în toate celelalte zone.

Fier în rugi din Hunedoara (Kudsir)

depou bogat asortat.

Mare prăvălie

de
 băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc.,
 a societății comerciale

„CONCORDIA“

Str. Măcelarilor nr. 20.

Strada Baier nr. 1.

Edificiul „Albinei“.

vânzare în mare și mic.

Toate articolele aparținătoare sferei de băcănie, delicatose, candite și bumbacuri se pot procura cu prețurile cele mai moderate și în calitate cea mai bună, la societatea „Concordia“.

Prăvălia noastră arangiată după recerințele moderne, numeroasele localități ce ne stau la dispoziție, precum și importul direct de mărfuri ne pun în plăcuta poziție de a corăspunde tuturor așteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, proaspătă de diferite soiuri, Zăhar Raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuișoare, Șofran francez, Thee, făină de toți numerii, Orange, Masline, Icre negre și roșii, Șuncă, Salamă, Pești marinați (Aalfisch, heringi, ruși), brânze proaspete; Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rum, Cognac.

Vinars curat de drojdii. — Vinars curat de prune.

Oțet de vin veritabil.

Vinuri curate și tot felul de ape minerale.

Fruete sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petroleu etc.

diferite sămânțe agronomice plombate și scutite de rocolnă cu prețuri foarte favorabile.

Din despărțământul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de țesut, Bumbacuri franțozești veritabili (marca D. M. & C.) albe și de diferite colori, Păr, (Haras) bercă, mătăsuri de cusut în diferite colori, etc.

Așteptând numeroasele comande ale M. O. public și promițând serviciu prompt,

semnăm cu toată stima

„Concordia“,
 societate comercială pe acții.

[1039] 30-

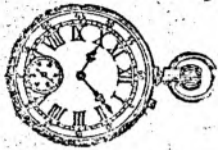
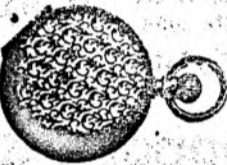
TUTU ERÖS,

str. Cisnădiei 3. SIBIU. str. Cisnădiei 3.
Edificiul băncii „Transilvania“.

Cel mai ieftin izvor de procurare, cel mai mare deposit în toate sciturile. Orologe, lanțuri de orologerie, giuvaier, obiecte de aur și argint, cercei, inele, brățări, lanțuri de gât, broșuri, brățări cu orologiu, garnituri și decoruri de masă în aur și argint curat. [115] 15—38

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.

Comandele din afară se execută prompt și conștientios.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de
Ioan Pop-Retegeanul.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

4 medallii de aur, 18 de argint, 30 diplome de onoare și de recunoștință.

Fluid de restituțiune
al lui **Kwizda,**

I.
apă de spălat pentru cai, cu privilegiu ces și reg.

Prețul unei butelii r fl. 40 cr. v, a.

Folosită de 35 de ani în grajdurile de curte princiare, în grajdurile mai mari militare și civile, pentru întărire înainte și restituire după strapăte mari, la scrintituri, înțepenirea vineilor etc. face capabil calul la prestațiuni excelente în training. Veritabilă numai cu marca de scutire de mai sus, se află în toate apotecile și drogueriile Austro-Ungariei. [1182] 13—40

Deposit principal
FRANZ JOH. KWIZDA,
furnisor de curte ces. și reg. și reg. român.
Apotecar de cerc, Korneuburg, lângă Viena.

Banca generală de asigurare
„TRANSILVANIA“
în SIBIU.
fundată în anul 1868 [1482] 10—30

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobili etc.
- b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitale pe cazul morții și pentru termine fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1893 fl. 989,031.85	în a. 1870—1893 fl. 808,118.60
în a. 1894 „ 56,333.20	în a. 1894 „ 59,659.—
în a. 1895 „ 50,463.35	în a. 1895 „ 66,862.11
în a. 1896 „ 61,925.11	în a. 1896 „ 81,784.—
Suma fl. 1.157,753.51	Suma fl. 1.016,423.71

2,174.177 fl. 22 cr.

Conform bilanțului pentru 1895 fondurile de rezervă și garanție se urcă la
999.950 fl. 23 cr.

Prospecte și formulare se dau gratis.

Deslușiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiu, (Strada Cisnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

Reparaturi în grabă, bine și ieftin.

Andrieu Török

fabrică de mașini agricole, SIBIU, strada Dumbrava nr. 1,

recomandă stimaților domni economi fabricatele sale bine cunoscute în țară și străinătate și de multe-ori premiate.

Mașini de îmblătit (trierat) de mână, cu vârtej (gepel), cu scuturătoare de paie și cu sită, cu dungi de fer și cu curele, ciuri de sortat în 4 deosebite mărimi, triere, mașini de ales și de sortat grâul, tot felul de pluguri, mașini de tăiat paie, teascuri pentru oleiu, struguri și de poame, sfărmatóri de cucuruz, greble, grape, pompe de apă pentru afunzimi până la 20 metri, moară pentru păsat, etc. etc. [814] 24—26

COASE

sub garanță pentru fiecare finută. — Lungime 70—90 cm. 1 bucată 90 cr.

Mare magazin de nicovale, fci, mașini pentru șiroafe, apoi tot felul de alte instrumente și unelte de lipsă făurarilor și lăcătarilor.

Lista prețurilor ilustrată, gratis și franco.

Intemeiată la anul 1857. Prețuri ieftine, serviciu solid.